

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ इतिहास (जुना अभ्यासक्रम)

मार्च/एप्रिल २०२४ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. एम. ए. भाग १ या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक विषयासाठी ८० गुणाची लेखी परीक्षा + २० गुणांचे स्वाध्याय अशी सत्र परीक्षापध्दती लागू आहे. त्यानुसार गतशैक्षणिक वर्ष २०२२—२०२३ मध्ये सुधारित झालेल्या अभ्यासक्रमाप्रमाणे एम. ए. इतिहास भाग १ सत्र १ व २ साठी पुनर्प्रवेशित (Repeater) झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ८० गुण व स्वाध्याय २० गुण अशी एकूण १०० गुणांची आहे.
2. सत्र १ व २ करिता प्रथम पुनर्प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी (Repeater) तुम्ही निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board (http://www.unishivaji.ac.in/distedu/notice_board.aspx) या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील यांची संबधितांनी नोंद घ्यावी.

6. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

दूर शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

परीक्षा बैठक क्रमांक

अभ्यासक्रमाचे नांव : .....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : ----- लॅण्डलाईन क्रमांक : -----

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Part I Sem. I and II History (Old Syllabus)

Assignment Questions March/April 2024 Exam

एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ इतिहास (जुना अभ्यासक्रम)

स्वाध्याय प्रश्न मार्च / एप्रिल २०२४ परीक्षा

(गतशैक्षणिक वर्ष २०२२ – २०२३ मध्ये सुधारित झालेल्या अभ्यासक्रमाप्रमाणे)

(प्रत्येक प्रश्नास २० गुण)

M.A. Part I Sem. I History

HIST-101 Early India (from the beginning to 3rd Century B.C.)

1 भारतातील पहिल्या नागरीकरणाच्या दृष्टीने हडप्पा संस्कृतीच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

किंवा

2 मौर्य साम्राज्याच्या स्थापनेतील चंद्रगुप्त मौर्य याचे योगदान स्पष्ट करा.

1 Discuss the features of Harappa Civilization in the context of first urbanization.

OR

2 Explain the contribution of Chandragupta Maurya in the foundation of Maurya Empire.

M.A. Part I Sem. I History

HIST- 102 Aspects of Medieval Indian History (1206-1750)

1 मध्ययुगीन भारताच्या इतिहासासाठी एतद्देशीय (भारतीय) साधनांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

2 मुघल काळातील व्यापाराच्या स्थितीचे विश्लेषण करा.

1 Explain the importance of Indigenous sources for Medieval Indian history.

OR

2 Analyze the condition of trade in the Mughal period.

M.A. Part I Sem. I History

HIST-106: Legacy of the Marathas

1 छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्याचा वारसा स्पष्ट करा.

किंवा

2 मराठा काळातील किल्ले, गढी व वाडे यांच्या स्थापत्य वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

1 Explain the legacy of Chhatrapati Shivaji Maharaj's Swarajya.

OR

2 Describe the architectural features of Forts, Gadhi and Wada during Maratha period.

M.A. Part I Sem. I History

HIST - 108 Rise of Nationalism in India (1858-1905)

- 1 राष्ट्रीय सभेच्या स्थापनेमागील प्रक्रिया स्पष्ट करा.
किंवा
- 2 भारताच्या स्वातंत्र्यलढ्यात जहालांच्या योगदानाची चर्चा करा.

- 1 Explain the process of foundation of Indian National Congress.

OR

- 2 Discuss the contribution of Extremist in India's freedom struggle.
-

M.A. Part I Sem. I History

HIST - 110 Making of 19th Century Maharashtra

- 1 ब्रिटीशकाळातील जमीन महसूल पद्धतीत झालेल्या बदलांचे वर्णन करा.
किंवा
- 2 ब्रिटीशकाळात औद्योगिक क्षेत्रात झालेल्या बदलांचे आणि त्याच्या परिणामांचे वर्णन करा.

- 1 Describe the changes in land revenue system under British rule.

OR

- 2 Describe the changes in Industrial section and its impact under British rule.
-

M.A. Part I Sem. II History
HIST- 201 Institutions under the Marathas

- 1 मराठा राजपदाच्या सिद्धांताची चिकित्सा करा.
- किंवा
- 2 महाराष्ट्रामधील इस्लाम धर्माच्या प्रभावाची चर्चा करा.

- 1 Analyze theory of Maratha kingship.

OR

- 2 Discuss the impact of Islam on Maharashtra.
-

M.A. Part I Sem. II History
HIST - 202 National Movement in India (1905- 1947)

- 1 राष्ट्रवादाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- किंवा
- 2 डाव्या चळवळीच्या राष्ट्रीय आंदोलनातील योगदानाची चिकित्सा करा.

- 1 Explain the Concept of Nationalism.

OR

- 2 Analyze the role of Left Movement in the Indian National Movement.
-

M.A. Part I Sem. II History
HIST- 206 Devotional Cults in Medieval India (1206-1750)

- 1 तुलसीदास आणि सूरदास यांचे कार्य स्पष्ट करा.
- किंवा
- 2 शीख धर्माचे स्वरूप आणि संरचना यांची चर्चा करा.

- 1 Explain the works of Tulsidas and Surdas.

OR

- 2 Discuss the nature and structure of Sikh Religion.
-

M.A. Part I Sem. II History
HIST-209 Social Reform Movements in 19th Century India

- 1 एकोणिसाव्या शतकातील समाजसुधारणेच्या कारणांची चर्चा करा.
- किंवा
- 2 नारायण गुरु यांच्या समाज सुधारणेतील योगदानाची चर्चा करा.

- 1 Discuss the causes behind Nineteenth Century Social Reform Movements.

OR

- 2 Discuss the contribution of Narayan Guru in Social Reforms.
-

M.A. Part I Sem. II History
HIST-210 Maharashtra Today (1960-2000)

1 महाराष्ट्रातील कृषि आणि सहकार चळवळीची चर्चा करा.
किंवा

2 महाराष्ट्रातील दलित चळवळीची चिकित्सा करा.

1 Discuss the Agriculture and Cooperative Movement in Maharashtra.

OR

2 Analyze the Dalit Movement in Maharashtra.
